

Indelning i utgiftsområden

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 24 april 2007 berett bl.a. arbetsmarknadsutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens proposition 2006/07:100 2007 års ekonomiska vårproposition punkterna 4–14, jämte eventuella motioner som kan komma att väckas i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Inledning

I propositionen rör förslagspunkterna 10–12 arbetsmarknadsutskottets beredningsområde. De avser godkännande av föreslagna ändringar av ändamål och verksamheter i utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv.

Motioner med anledning av propositionen i dessa delar har väckts av Vänsterpartiet i motion 2006/07:Fi7 yrkandena 8–9 och Miljöpartiet i motion 2006/07:Fi9 yrkandena 1–4. Motionerna anges i det följande utan årtal.

Propositionen

Förslagspunkt 10

Regeringen föreslår att de ändamål och verksamheter som finansieras från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:1 *Integrationsverket* flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse (länsstyrelserna), utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (Statistiska centralbyrån), utgiftsområde 8 Migration (Migrationsverket) och utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (Ungdomsstyrelsen). Med anledning av att Integrationsverket avvecklas den 30 juni 2007 bör *Migrationsverket* få ansvaret för myndighetsuppgifter som avser vissa nyanlända invandrare m.fl. och övergripande arbeta för att se till att det finns en beredskap och kapacitet att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd. Vid behov bör Migrationsverket även medverka vid deras bosättning och besluta om att betala ut ersättningar. *Länsstyrelserna* bör bl.a. få i uppgift att verka för att det finns beredskap och kapacitet hos kommunerna i länet

och att ta emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd utifrån Migrationsverkets bedömningar av behov. Länsstyrelserna bör överlägga med kommunerna och ha uppföljningsansvar för introduktionen samt samordningsansvar när det gäller de lokala och regionala överenskommelserna om mål och innehåll i introduktionen. *Ungdomsstyrelsen* bör få i uppdrag att fördela bidrag till organisationer som främjar integration. *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige* (Svenska ESF-rådet) bör få i uppdrag att vara nationellt ansvarig myndighet för viss verksamhet inom EU-arbetet. *Statistiska centralbyrån* bör ta över ansvaret för databasen STATIV.

Förslagspunkt 11

Regeringen föreslår att de ändamål och de verksamheter avseende hedersrelaterat våld som finansieras från det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* flyttas till utgiftsområde 14 Arbetsliv. Regeringen anser att arbetet mot hedersrelaterat våld är mycket angeläget och bör samordnas med andra insatser som gäller mäns våld mot kvinnor. Frågan bör därför bedrivas och ges ett ökat utrymme inom jämställdhetspolitiken. Regeringen uppger att insatsernas omfattning kommer att vara oförändrade.

Förslagspunkt 12

Regeringen hänvisar till Diskrimineringskommitténs betänkande *En sammanhållen diskrimineringslagstiftning* (SOU 2006:22) med förslag om bl.a. en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet för de olika diskrimineringsgrunderna och anger att regeringen avser att föreslå att de olika diskrimineringslagarna samordnas till en gemensam lagstiftning. Med anledning av de kommande förslagen föreslår regeringen att de ändamål och den verksamhet som finansieras från det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:6 (anslaget har i propositionen felaktigt betecknats 23:7) *Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)* och 24:1 *Jämställdhetsombudsmannen (JämO)* samt det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:10 *Handikappombudsmannen (HO)* flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Vidare föreslår regeringen att det statliga stödet till ideella organisationer för homo-, bi- och transpersoner (HBT-personer) som finansieras från det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 14:1 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* bör flyttas till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Motioner

Vänsterpartiet är i motion Fi7 kritiskt till att Integrationsverket ska läggas ned utan att regeringen har löst viktiga frågor om vem som ska ta över de ansvarsområden som i dag ligger på Integrationsverket. Vänsterpartiet vill

återkomma i frågan om hur diskrimineringslagstiftningen ska utformas och hur myndigheterna på området bör organiseras. Mot denna bakgrund menar Vänsterpartiet att den föreslagna ändringen av ändamål och verksamheter enligt förslagspunkterna 10 och 12 i propositionen bör avslås (yrkandena 8 respektive 9).

Miljöpartiet anser i motion Fi9 att riksdagen ska avslå förslagspunkt 12 i propositionen (yrkande 1). Miljöpartiet menar att Diskrimineringskommitténs förslag om bl.a. en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet för de olika diskrimineringsgrunderna är bra. Däremot delar Miljöpartiet inte regeringens uppfattning att man bör föra över anslagen för de olika ombudsmännen till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad. Det ger en felaktig signal att ombudsmännen enbart hanterar frågor som berör arbetsmarknaden. Miljöpartiet anser att riksdagen bör skapa ett nytt utgiftsområde som kallas Lika rättigheter (yrkande 2). På detta utgiftsområde ska anslagen för de befintliga ombudsmännen på diskrimineringsområdet placeras (yrkande 3). Miljöpartiet menar att det statliga stödet till ideella organisationer för HBT-personer som finansieras genom anslag 14:1 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg ska placeras på det nya föreslagna utgiftsområdet Lika rättigheter (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsutskottet konstaterar att riksdagen i februari 1996 beslutade om indelning av statsbudgeten i utgiftsområden. Förutom att det beslutades vilka utgiftsområden som respektive utskott skulle ansvara för, fattades också beslut om hur verksamheter, bidrag och myndigheter m.m. skulle fördelas på utgiftsområden. Denna fördelning av verksamhet, bidrag och myndigheter har därefter ändrats vid flera tillfällen. Den senaste ändringen som berörde arbetsmarknadsutskottet trädde i kraft den 1 oktober 2006. Förändringen innebar att integrationsfrågor fördes över från socialförsäkringsutskottet till arbetsmarknadsutskottet. Dessutom preciserades arbetsmarknadsutskottets ansvar för jämställdhets- och diskrimineringsfrågorna. Enligt riksdagsordningen (tilläggsbestämmelse 5.12.1 andra stycket) ska beslut i fråga om vilka ändamål och verksamheter som ska innefattas i ett utgiftsområde fattas i samband med beslut med anledning av den ekonomiska vårpropositionen. Regeringen föreslår i propositionen vissa förändringar som berör arbetsmarknadsutskottets utgiftsområden 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv.

Förslagspunkt 10

Utgångspunkten är att riksdagen har beslutat att Integrationsverket ska avvecklas den 30 juni 2007. Regeringen föreslår med anledning därav att vissa myndighetsuppgifter ska föras över från Integrationsverket till andra myndigheter. Integrationsverkets verksamhet har sedan beslutet om avveck-

ling varit föremål för analys. En rapport med verksamhetsanalys daterad den 18 december 2006 har överlämnats till Regeringskansliet. Integrations- och jämställdhetsdepartementet genomförde den 17 januari 2007 en utfrågning med berörda myndigheter och organisationer om förslagen i rapporten. Arbetsmarknadsutskottet har underhand från Regeringskansliet inhämtat att resultatet av analysen och utfrågningen m.m. har bearbetats och lett fram till regeringens förslag till beslut (förslagspunkt 10). Regeringen beslutade den 8 mars 2007 att ge Migrationsverket, länsstyrelserna, Statistiska centralbyrån, Ungdomsstyrelsen och Svenska ESF-rådet i uppdrag att vidta de åtgärder som krävs för att respektive myndighet fr.o.m. den 1 juli 2007 ska ha en fungerande organisation för att överta vissa specificerade uppgifter från Integrationsverket. Uppdragen i besluten är givna med förbehållet att riksdagen fattar beslut i erforderliga delar. Regeringen beslutade den 8 mars också att utse en särskild utredare för att ansvara för avvecklingen av Integrationsverket. I uppdraget ingår bl.a. att utredaren ska lämna en avvecklingsplan till regeringen senast den 15 maj 2007. Utredaren ska också samråda med de myndigheter som ska ta över vissa av Integrationsverkets myndighetsuppgifter eller som får ett förändrat uppdrag till följd av Integrationsverkets avveckling. Utskottet som biträdde regeringens förslag att avveckla Integrationsverket (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:AU5, rskr. 2006/07:87–88) anser att regeringen har funnit tillfredsställande lösningar i fråga om ansvaret för de olika uppgifterna. Utskottet anser att motion Fi7 yrkande 8 bör avstyrkas och propositionens förslagspunkt 10 tillstyrkas.

Förslagspunkt 11

Arbetsmarknadsutskottet, som konstaterar att den föreslagna förändringen endast innebär en förflyttning mellan utgiftsområdena inom utskottets beredningsområde och att inga motioner har väckts med anledning av förslaget, anser att propositionens förslagspunkt 11 bör tillstyrkas.

Förslagspunkt 12

Utskottet vill understryka att regeringen vid flera olika tillfällen, bl.a. i regeringsförklaringen och i budgetpropositionen för 2007, har deklarerat sin avsikt att införa en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet. Enligt underhandsinformation från Regeringskansliet bereds frågorna med siktet inställt på att en särproposition ska kunna lämnas under hösten 2007. Den föreslagna ändringen av ändamål och verksamhet bör enligt utskottet ses som en teknisk förberedelse för kommande förslag om förändringar. Förvaltningsanslagen är alltså särhållna. Med anledning av synpunkter som framförs i Miljöpartiets motion vill arbetsmarknadsutskottet nämna att utskottet under senare år har berett flertalet av de ärenden som gäller antidiskrimineringslagstiftning, trots att lagstiftningen numera har ett betydligt vidare tillämpningsområde

än arbetslivet. Undantaget är utbildningsområdet, där lagstiftningen i huvudsak har beretts i utbildningsutskottet. Utskottet har ingen invändning mot att de berörda anslagen förs till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Med anledning av de väckta motionerna på området vill arbetsmarknadsutskottet betona vikten av att inte föregripa beredningen av Diskrimineringskommitténs betänkande. Regeringens kommande förslag i den frågan bör avvaktas. Arbetsmarknadsutskottet anser att motionerna Fi7 yrkande 9 och Fi9 yrkande 1–4 bör avstyrkas och propositionens förslagspunkt 12 tillstyrkas.

Övrigt

Arbetsmarknadsutskottet vill peka på att den lista som finns som bilaga 14 till betänkande 2005/06:KU21 måste anpassas såväl med anledning av de nu berörda frågorna som de beslut som tidigare fattats om nedläggning, omorganisation och namnbyte när det gäller myndigheter på arbetsmarknadsutskottets beredningsområde.

Arbetsmarknadsutskottet vill tillägga följande. Utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv har genomgått stora förändringar sedan den nya budgetprocessen och indelningen i utgiftsområden genomfördes för ett drygt tiotal år sedan. Ursprungligen byggde indelningen på riksdagsutredningens tankegångar att tunga hushållstransfereringar skulle utgöra egna utgiftsområden medan anslagen till de myndigheter som administrerar transfereringarna skulle föras till andra utgiftsområden. I enlighet med detta utgjordes utgiftsområde 13, då benämnt Ekonomisk trygghet vid arbetslöshet, av lönegaranti vid konkurser, kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) och arbetslöshetsersättning, medan utgiftsområde 14, då benämnt Arbetsmarknad och arbetsliv, bl.a. rymde utgifter för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna, arbetslivs- och jämställdhetspolitiken och samtliga förvaltningsanslag. Utgifterna under senare delen av 1990-talet var av ungefär samma storleksordning på respektive utgiftsområde.

Under riksmötet 2000/01 ändrades benämningarna på utgiftsområdena – utgiftsområde 13 Arbetsmarknad respektive utgiftsområde 14 Arbetsliv – samtidigt som ett stort antal anslag flyttades mellan utgiftsområdena. Till utgiftsområde 13 hänfördes nu såväl kontantstöd som aktiv arbetsmarknadspolitik och förvaltningsanslag, medan utgiftsområde 14 avsåg bl.a. arbetslivspolitik och jämställdhetspolitik. Förändringarna påverkade också nivån på utgifterna inom respektive utgiftsområde. Ramen för utgiftsområde 13 blev betydligt större och ramen för utgiftsområde 14 i motsvarande mån mindre.

De reformer som genomförts under det senaste året tillsammans med de nu framlagda förslaget att ombudsmannamyndigheterna ska flyttas till utgiftsområde 13 leder till att utgiftsområde 14 Arbetsliv, som i dag består av politikområdena Arbetslivspolitik och Jämställdhetspolitik, fortsättningsvis huvudsakligen kommer att omfatta förvaltningsanslagen till Arbetsmil-

jöverket, Arbetsdomstolen och Medlingsinstitutet och anslaget särskilda jämställdhetsåtgärder. I politikområdet Arbetslivspolitik ingår bl.a. arbetsrätten, som i dag omfattar ett antal lagar mot diskriminering.

Arbetsmarknadsutskottet har inget förslag om hur indelning i utgifts-, politik-, respektive verksamhetsområden slutligt bör göras med anledning av kommande förslag men vill hänvisa till de principiella tankar som bar upp indelningen i utgiftsområden. Enligt dessa borde indelningen tillfredsställa krav på politisk relevans, statsfinansiellt lämpliga avgränsningar, möjlighet att göra meningsfulla prioriteringar och att följa upp resultaten. I Riksdagsutredningens slutbetänkande sägs att utgiftsområdena bör byggas upp som så breda områden som möjligt. Det ena av utredningens motiv för detta var att understödja det finanspolitiska intresset av att inte låsa fast statsutgifterna för deländamål med små möjligheter till omprövning. Det andra var att ge utskotten så stort prioriteringsutrymme som möjligt inom ramarna i den andra fasen av utskottens beredningsarbete (1993/94:TK3 s. 19).

Sammanfattningsvis ställer sig arbetsmarknadsutskottet bakom de berörda förslagen i punkterna 10–12 och anser att propositionen i dessa delar bör bifallas av riksdagen och att motionerna Fi7 yrkandena 8–9 och Fi9 yrkandena 1–4 bör avslås.

Stockholm den 22 maj 2007

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven-Erik Österberg (s), Tomas Tobé (m), Sylvia Lindgren (s), Elisabeth Svantesson (m), Annika Qarlsso (c), Lars Lilja (s), Eva Flyborg (fp), Désirée Pethrus Engström (kd), Anna König Jerlmyr (m), Josefin Brink (v), Ann-Christin Ahlberg (s), Hans Backman (fp), Ulf Holm (mp), Sven Yngve Persson (m), Patrik Björck (s) och Jennie Nilsson (s).

Avvikande meningar

1. Integrationsverket m.m. (v)

Josefin Brink (v) anför:

Vänsterpartiet är kritiskt till att Integrationsverket ska läggas ned utan att regeringen har löst viktiga frågor om vem som ska ta över de ansvarsområden som i dag ligger på Integrationsverket. Detta borde ha lösts innan man föreslår följdändringarna på anslag och utgiftsområdena. Så länge inte regeringen har presenterat sitt förslag till hur diskrimineringslagstiftningen ska utformas och hur myndigheterna på området bör organiseras vill Vänsterpartiet inte bifalla eventuella framtida följdändringar på utgiftsområdena.

2. En gemensam ombudsmannamyndighet m.m. (mp)

Ulf Holm (mp) anför:

Miljöpartiet anser att Diskrimineringskommitténs förslag om bl.a. en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och en gemensam ombudsmannamyndighet för de olika diskrimineringsgrunderna är bra förslag. Regeringens förslag att föra över de olika ombudsmännen till utgiftsområde 13 Arbetsmarknad är inte lika bra. Placeringen på detta utgiftsområde kan ge intryck av att ombudsmännen bara hanterar frågor som ligger inom arbetsmarknaden. Det är felaktigt och sänder ut fel signaler. Miljöpartiet anser att det är ett bättre förslag att lägga den gemensamma ombudsmannamyndigheten, som skulle kunna benämnas Ombudsmannen för lika rättigheter, på ett nytt och separat utgiftsområde.

Miljöpartiet menar att anslag 14:1 *Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar* på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, som finansierar det statliga stödet till ideella organisationer för HBT-personer, också skulle kunna placeras på det nya utgiftsområdet i stället för som regeringen föreslår på utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.

Särskilt yttrande

Integrationsverket m.m. (s)

Sven-Erik Österberg (s), Sylvia Lindgren (s), Lars Lilja (s), Ann-Christin Ahlberg (s), Patrik Björck (s) och Jennie Nilsson (s) anför:

Integrationsverket ska läggas ned den 30 juni 2007. Socialdemokraterna är kritiska till det sätt som övergången till den nya ordningen sker på. Regeringen har ännu inte löst viktiga frågor om vem som ska ta över de ansvarsområden som i dag ligger på Integrationsverket och hur styrningen ska ske av verksamheten när det inte längre finns en central myndighet med helhetsansvar. Nedläggningen av Integrationsverket innebär att den centrala sammanhållande förvaltningsmyndigheten på ett komplicerat politikområde försvinner. Det innebär att samlad kunskap och erfarenhet skingras och att upparbetade och värdefulla kontakter kan spolieras.

Det kan inte nog understrykas att det måste ställas höga krav på tydlig styrning från regeringens sida, så att det klargörs hur och genom vilka organ de uppgifter som Integrationsverket tidigare fullgjort fortsättningsvis ska skötas. Socialdemokraterna anser att ansvarsfördelningen fortfarande är oklar. Den ansvarsfördelning som framgår av vårpropositionen avser bara delar av det stora komplexa verksamhetsområdet för integration. Socialdemokraterna känner oro för hur det kommer att bli när myndigheten som haft huvudansvar för integrationspolitiken nu avvecklas. Vi utgår från att de svårigheter som Integrationsverket enligt Riksrevisionen hade t.ex. med att tillgodose och motsvara kommunernas behov av och förväntningar på kunskapsspridning och stöd kommer att bli ännu större när kunskapsförmedlingen nu decentraliseras. Dessa frågor om ansvarsfördelning och styrning borde ha varit lösta innan regeringen verkställer de nödvändiga ändringarna på det ansvarsfulla och genomtänkta sätt som bör krävas.